

Vänsterpartiets förslag till regionplan samt budget med tabellverk

Vänsterpartiet redovisar i bilaga 1 vårt förslag till regionplan för perioden 2019-2021.

Förslaget behöver kompletteras med ett tabellverk som beskriver bl a resursramar och resultatbudget för respektive år 2019-2021. Detta måste utarbetas med utgångspunkt i det tabellverk som förvaltningen utarbetat och som används i förslaget från nuvarande politiska majoritet.

Tyvärr är detta underlag inte utformat så att det blir möjligt att nu föreslå nödvändiga förändringar utifrån vårt förslag till regionplan. Några exempel på oklarheter är dessa:

- Kostnader för inhyrd stafettpersonal.
I majoritetens förslag anges att "för att klara de ekonomiska målen krävs att nyttjandet av inhyrd personal minskar med motsvarande 300 miljoner kronor under planperioden, med större delen redan under 2019". Vi tolkar detta som att majoritetens budget bygger på att denna kostnadsminskning ska ske. Samtidigt ser vi idag ingen minskning av kostnaderna.
- Produktivitetsökning.
I majoritetens förslag anges att målet är en minskad kostnad per DRG-poäng. Det är oklart om budgetförslaget utgår från att de åtgärder som föreslås i regionplanen kommer att leda till att målet nås. Just nu försämras produktiviteten.
- Handlingsplaner för kostnadsminskningar
Det är svårt att se en koppling mellan de förändringar som aviseras i avsnitten om invånar-, medarbetar- och processperspektiven och skrivningarna under ekonomiperspektivet i majoritetens förslag till regionplan. I ekonomiavsnitten skrivs att "handlingsplaner och förändringar" måste genomföras "i den omfattning och i den takt som beslutats" utan att något sägs om vad som ingår i dessa handlingsplaner och utan koppling till övriga perspektiv.
- Satsningar som inte påverkar budgetramarna
I majoritetens förslag till regionplan konkretiseras inte vilka medel som ska satsas på t ex personalinsatser för att nå målet att minska stafettkostnader. Inte heller föreslås någon ändrad ram för primärvården trots angiven målsättning att föra över 150 miljoner kronor från specialistvården.
- Resursramar utan koppling till verksamhetens faktiska kostnader
De resursramar som finns i majoritetens budgetförslag är identiska med de som beslutades i november och december 2017, efter korrigerig för ändringar som nu är på gång inom nämndsorganisationen. Det betyder att budgetramarna är satta utifrån nivån i tidigare budgetar utan hänsyn till vad verksamheterna faktiskt kostar.
Det vi vet är att Specialistvården 2017 redovisade ett resultat som var -192 miljoner kronor i förhållande till budgeten. Och den prognos för 2018 som presenterades vid HSNs möte 21 mars är -215 miljoner kronor!

Sammanfattningsvis så har majoriteten presenterat ett budgetförslag som inte är realistiskt och som inte anger vilka åtgärder man avser att vidta.

Vänsterpartiets förslag till budget och plan måste trots detta utgå från förvaltningens beräkningar i majoritetens budgetförslag. Det innebär att det ekonomiska resultatet enligt våra förslag i regionplanen innehåller osäkerheter. De handlar framför allt om när de olika insatserna ger avsedda kostnadsminskningar.

Vi yrkar därför att Regionstyrelsen föreslår Regionfullmäktige

att anta Vänsterpartiets förslag till regionplan 2019-2021 enligt bilaga.

att Finansutskottets förslag till tabellverk för budget och plan temporärt fastställs av regionfullmäktige samt

att följande inriktningsspunkter med uppskattade behov av förstärkningar respektive bedömda kostnadsminskningar beaktas i beredningen inför kommande slutligt beslut i november om budget för 2019 och plan 2020-2021 (miljoner kronor):

Inriktning	Uppskattad budgetförstärkning (-) resp kostnadsminskning (+)	Fr o m år
<i>Primärvården</i>		
Förstärkning av primärvården (processen måste börja med förstärkning av primärvården, först när de får effekt kan effektivisering/kostnadsminskningar göras inom specialistvården)	-100	2019
Överföring av resurser från specialistvården till primärvården	-100 PV +100 SpV	2020
<i>Personalsatsningar</i>		
Förbättrad arbetsmiljö och arbetsvillkor	-400 -200 -200	2019 2020 2021
Minskade nettokostnader stafettpersonal	+25 +50 +100	2019 2020 2021
<i>Organisation, styrning och samverkan</i>		
Återstart av akut verksamhet i Sollefteå	-25	2019 Engång
Lokal ledning effektivisering	+25 +50 +100	2019 2020 2021
Översyn administration	+5 +10	2020 2021
Sammanhållet vårdområde investering/effektivisering	-25 +50 +100 +200	2019 2020 2021 2022

**VÄNSTERPARTIETS FÖRSLAG TILL
REGIONPLAN 2019–2021
REGION VÄSTERNORRLAND**

Sammanfattning

Inför lokala sjukhusledning och avveckla länsklinikerna

Förbättra personalens villkor och arbetsmiljö och bryt stafettberoendet

Flytta bestämmanderätten över verksamheterna lägre ner i organisationen

Öppna upp den akuta kirurgin, ortopedin och kvinnosjukvården samt förlossning och BB på Sollefteå sjukhus

Inför Sammanhållna vårdområden

Stärk primärvården

Ta ett långsiktigt regionalt utvecklingsansvar för hela länet

Utveckla länets kollektivtrafik

Vänsterpartiet i Region Västernorrland

Lars-Gunnar Hultin

Gruppledare

Inledning

Vänsterpartiets förslag till regionplan utgår från befolkningens behov av regionens olika verksamheter. Region Västernorrland, eller som det tidigare kallades Landstinget Västernorrland, är en av de viktigaste organisationerna för oss som bor i länet. Regionen ansvarar för hälso- och sjukvården och har ansvaret för den regionala utvecklingen. Vi har rätt att förvänta oss en bra vård från det vi föds och hela livet ut. De som har störst behov ska prioriteras oavsett var de bor i länet. Målet med det regionala utvecklingsarbetet ska vara att människor kan leva och bo i hela länet. Detta måste genomsyra alla beslut.

Idag är Region Västernorrland i en negativ spiral med personal som slutar, vårdplatser som stängs, vårdköer och väntetider som ökar. Kostnaderna ökar för stafettpersonal, köp av vård och vårdskador. De viktigaste orsakerna är brister i ledning och styrning, länsklinikorganisationen samt orimliga arbetsvillkor och en dålig arbetsmiljö för stora delar av personalen.

De åtgärder som den politiska ledningen vidtagit har förvärrat problemen. Avveckling av akuta vårdenheter och BB i Sollefteå och andra omstruktureringar har inte minskat kostnaderna – vårdbehovet finns kvar. När den basala akuta vården centraliseras drabbas befolkningen och personalen i hela länet.

Förtroendet för regionen och sjukvården måste återupprättas hos befolkningen och hos personalen. Vänsterpartiet är berett att gå i spetsen för och ta ansvar för den nystart regionen behöver. Vården ska utvecklas, inte avvecklas och garantera att hela Västernorrland ska leva och utvecklas.

Regionens förutsättningar

Region Västernorrland är ett rikt län med stora naturtillgångar som till stor del knyts samman med varandra genom Mittbanan, Ostkustbanan och Botniabanen samt europa- och riksvägar. I länet finns både Mittuniversitet och Umeå Universitet. Det gör att länet bör kunna vara attraktivt att bo och arbeta i.

Regionen bör också ha goda förutsättningar att vara en attraktiv arbetsgivare. Nyckeln är att regionen måste börja ta hand om sin personal genom att ge personalen en bättre arbetsmiljö och bättre arbetsvillkor. Först då kommer fler välja att stanna kvar samtidigt som fler lockas att ta anställning hos regionen. Det är därför av stor strategisk betydelse att regionen under planperioden genom strategiska åtgärder och satsningar vänder denna utveckling.

Vi ser att länet, efter att under lång tid ha tappat invånare, nu åter växer. En delförklaring är att Västernorrland under de senaste åren har tagit emot ett stort antal nyanlända. Många trivs i vårt län och önskar att stanna kvar. Det är en möjlighet för länet att förstärka den positiva befolkningstrenden och knyta till sig både invånare och framtida medarbetare. Regionen behöver arbeta aktivt för att länet ska vara attraktivt att bo i genom goda möjligheter att leva och verka i hela länet.

Invånarperspektivet

Rätt till lika vård

Vi som bor i Västernorrland har rätt till en god och jämlik vård utifrån behov. Avgifter och högkostnadsskydd för vård, tandvård, mediciner och sjukresor ska utformas för att minska klyftor. Alla människor ska bemötas professionellt och behandlas med respekt. Du ska få den vård du behöver oavsett klass och kön, oavsett bostadsort, medborgarstatus, ålder, funktionsvariation, utbildning, etnisk eller religiös tillhörighet eller sexuell läggning och könsidentitet. Vården och annan verksamhet måste även anpassas så att den är tillgänglig för alla oberoende av funktionsvariation.

Grupper med låga inkomster och som saknar akademisk utbildning har sämre hälsa än andra grupper men söker trots det vård i mindre omfattning. Människor i glesbygdskommuner har sämre hälsa än genomsnittet samtidigt som tillgången till vård är sämre. Din klasstillhörighet påverkar dina möjligheter i livet och i slutändan din livslängd. Hälsoskillnaderna ökar, något som återspeglar klyftorna i samhället i stort. Region Västernorrland måste bekämpa dessa orättvisor och ha en verksamhet som möjliggör ett jämlikt samhälle utan klassklyftor.

Vi menar allvar med att hela landet ska leva vilket betyder att hela Västernorrland måste ges förutsättningar för detta. En väl fungerande vård och omsorg hör till den grundläggande samhällsservice och infrastruktur som ska finnas i hela länet. Regionen ska satsa såväl forsknings- som utvecklingsmedel för att ta fram och sprida lösningar som kan garantera trygg, säker och likvärdig vård där behoven finns, var man än bor i länet och oavsett sociala faktorer.

Genomförda struktur-försämringar

De beslut om nedskärningar och avvecklingar av basal och akut vård, som tagits under mandatperioden 2014–2018 är fel väg att gå. Besluten får förödande konsekvenser för länets alla delar. Syftet med strukturförändringarna har varit att göra besparingar. De tänkta besparingarna har inte uppnåtts eftersom de inte tar itu med de största kostnadsdrivande problemen: de stora bristerna i ledningsstruktur och organisation samt personalens arbetsmiljö och arbetsvillkor. Dessa brister måste åtgärdas för att kunna möta de ökande behoven av vård och nå en ekonomi i balans.

Resultatet av strukturförändringarna är att Sollefteå sjukhus hotas och att även Örnsköldsviks sjukhus drabbas. Dessa åtgärder innebär alltför stora risker för befolkningen runt sjukhusen. De påverkar även möjligheterna att klara kompetensförsörjningen i regionen i framtiden eftersom båda sjukhusen tappar i attraktivitet för AT-läkare och ST-läkare. Fler patienter och ett högre tryck på verksamheterna vid Sundsvalls sjukhus innebär att arbetsmiljön blir allt sämre för personalen här. Det ökar riskerna för överbeläggningar, sjukskrivningar, vakanser, stress m.m.

Nedskärningarna leder inte till en ekonomi i balans. Tvärtom försämras regionens ekonomi genom försämrade kompetensförsörjning, högre sjuktal, färre vårdplatser, ökat beroende av vårdköp och ökade transportkostnader.

Tre akutsjukhus med en basal akut verksamhet och bassjukvård

Vården i länet ska vara jämlik. Det betyder att alla ska ha tillgång till akut vård på ett nära avstånd och till planerad vård inom rimlig tid. Västernorrland ska ha tre akutsjukhus med en basal akut verksamhet och bassjukvård. En basal akut verksamhet inkluderar akut kirurgi, ortopedi och intern medicin. Region Västernorrland ska ha förlossning och BB på alla tre sjukhusen.

Detta innebär att regionen skyndsamt ska återstarta den akuta kvinnosjukvården med förlossning och BB, den akuta kirurgin och den akuta ortopedin vid Sollefteå sjukhus.

Länets tre sjukhus och primärvården ska arbeta nära tillsammans för hela länets bästa. Det innebär att vi tar tillvara specialistkompetens och att det finns ett ömsesidigt utbyte mellan sjukhusen. All specialisering av verksamhet måste nogt vägas mot de behov av närhet och kontinuitet i vården som särskilt de multisjuka äldre och andra sköra patienter har.

Vårdgarantierna

Länsinvånarna ska kunna få vård inom de gällande vårdgarantierna. De ska inte behöva vänta och tvingas söka sig till andra delar av landet för att göra ingrepp som det finns möjligheter att utföra i vårt närområde. För att lyckas med detta måste regionen klara av kompetensförsörjningen och öppna fler vårdplatser.

Nej till privatisering

Alla sjukhus i länet ingår i, samverkar inom samt drivs och styrs av Region Västernorrland. Denna grundstruktur ska fortsätta att gälla och utredningen om privatisering genom s.k. alternativ drift av Sollefteå sjukhus avslutas. En upphandling av sjukhusvården ger, utöver riskerna med att öppna dörren för vinstdriven verksamhet, stora risker när det gäller möjligheterna att återställa akutsjukhuset, utveckla vården och samverka med övriga delar av vårdkedjan. Regionen ska utveckla former för lokalt inflytande för personalen och lokalsamhället över vården.

Lagen om valfrihetssystem LOV och den fria etableringsrätten inom primärvården begränsar regionens möjligheter att ta ansvar för en rättvis och god vård i hela länet. Regionen ska aktivt söka möjligheter att trots detta utveckla samverkan mellan specialistvården, primärvården och den kommunala vård och omsorgen. Hälso- och sjukvården ska inte drivas av aktiebolag med vinstsyfte, alla skattemedel ska gå till verksamheterna. Däremot kan vård som bedrivs av idéburna organisationer utan vinstsyfte eller av personalkooperativ inspirera och fungera väl tillsammans med den regiondrivna verksamheten.

Norrlands universitetssjukhus

Regionen ska också verka för utökad regional samverkan så att vård kan ges på nära håll oberoende av länsgränser. Norrlands universitetssjukhus NUS i Umeå är med sin högspecialiserade vård, forskning och utbildning viktigt som centrum för kompetensförsörjningen och därmed vårdutvecklingen i Norrland.

Primärvården

Vård- och hälsocentralerna inom primärvården är basen för sjukvården. Den är första linjens sjukvård och ofta vår första kontakt med vården. Primärvården behöver få starkt ökade resurser p.g.a. dess breda och allt större uppdrag. Primärvården måste stärkas för att sjukvården i sin helhet ska vara tillgänglig och fungera så bra som möjligt. Då minskar trycket på våra akut- och specialistmottagningar.

I dagsläget har regionen stora problem med att bemanna vissa av våra egna hälsocentraler, framför allt på läkarsidan. Ett kraftigt beroende av stafetter sliter hårt på hälsocentralernas övriga personal. För att komma till rätta med detta behövs flertalet förändringar som både effektiviserar arbetet men framför allt förbättrar arbetsmiljön och villkoren för medarbetarna.

Den kompetensväxling mellan olika yrkesgrupper som påbörjats för att ge vård på bästa effektiva omhändertagandenivå måste fortsätta. Patienterna får utifrån behov vård på mottagningar ledda av sjuksköterskor, fysioterapeuter, allmänläkare, andra specialistläkare eller annan personal.

Idag har många vårdcentraler sådan brist på egen personal att det uppstår problem med tillgängligheten dagtid. Detta måste vi rätta till. Regionen ska därför ge personalen möjlighet att prova olika former av förkortad arbetstid och arbetsscheman. Genom t ex 6-timmars arbetsdag får personalen bättre förutsättningar att orka och återhämta sig samtidigt som arbetsplatsen blir mer attraktiv för nya medarbetare. Det leder till att hälsocentralerna kan bli mer tillgängliga. Det ska finnas en primärvårdsjour även på kvällar och under helger i alla kommuner.

För att förbättra arbetsmiljön ska regionen också pröva möjligheterna att avtala om ett tak för hur många listade patienter en vård- eller hälsocentral kan ha i förhållande till sin bemanning och där boende i närområdet har förtur. Då får befolkningen inom vårdcentralens upptagningsområde bättre kontinuitet i vården och marknadsberoendet minskar.

Vården av de mest sjuka äldre ska utvecklas i nära samverkan med kommunerna. För att säkra att primärvården samverkar med specialistvården och kommunernas vård och omsorg bör det på sikt finnas regiondriven primärvård i länets alla kommuner. Detta är också viktigt för regionens möjligheter att ta sitt sista handsansvar som vårdgivare.

Österåsen ska ges möjlighet att fortsätta utveckla sina proaktiva och multidisciplinära behandlingar av livsstilsrelaterade sjukdomar. Regionen ska arbeta för att hela länets befolkning ska få del av denna specifika verksamhet. Det är även viktigt att den potential som finns i Österåsen när det gäller att utveckla nya behandlingar och vid omhändertagande av specifika patientgrupper tas tillvara.

1177 och E-hälsa

1177 är en del av primärvården och en bra första ingång där länsinvånarna via telefon eller digitalt får råd om egenvård och om de ska söka primärvård eller akutvård. Regionen ska fortsätta utveckla innehållet i och tillgängligheten till 1177 så att fler människor väljer att använda sig av denna kanal.

Detta är en viktig del i arbetet att ta tillvara de möjligheter som modern digital teknik, e-tjänster och kommunikation via nätet ger. Inte minst är detta arbete viktigt inom primärvården för att utveckla samverkan med specialistvården och kontakterna med patienterna. Samtidigt har vi sett hur

teknikutvecklingen ofta ökat arbetsbelastning och stress. Det finns också en patientsäkerhetsrisk om kontakter med vården via nätet frikopplas från övriga delar av vårdkedjan. Det är därför avgörande att den operativa personalen har ett stort inflytande på vilka tjänster som införs och hur tekniken utformas.

Folkhälsa och förebyggande hälso- och sjukvård

Det förebyggande folkhälsoarbetet ska prioriteras. Hälso- och sjukvården i Västernorrland har ett ansvar för att identifiera och kartlägga riskgrupper och informera om samband mellan levnadsvillkor, levnadsvanor och hälsa. En stor del av kommunernas och regionens dagliga arbete påverkar skillnader i hälsa positivt eller negativt beroende på hur det utförs.

I jämlika samhällen förbättras folkhälsan när fler människor känner trygghet, får möjlighet att utvecklas och leva ett friskt liv. Hälsofrämjande och förebyggande insatser som riktar sig till hela befolkningen eller identifierade riskgrupper är oftast mer effektiva än sjukdomsbehandlande insatser i efterhand. Sociala investeringar som görs i tid sparar mycket lidande för den enskilde, ger kostnadsbesparingar på lång sikt inom vården och är samhällsekonomiskt försvarbara. Målet är jämställda och jämlika livsvillkor och att minska hälsoklyftan mellan olika grupper i samhället.

Mäns våld mot kvinnor

Ett stort problem i samhället är våld i nära relationer och det sexualiserade våldet och trakasserierna. Den gemensamma nämnaren är mäns våld mot kvinnor. Sjukvården är en viktig aktör för att upptäcka, stötta och vårda våldsutsatta. De som utsatts för våldtäkter och andra övergrepp ska mötas med respekt i vården av personal som har god kunskap om hur sexualiserat våld tar sig uttryck och de skador det kan ge både psykiskt och fysiskt. Vårdpersonalen behöver ha kunskap om våld i nära relationer och om hedersrelaterat våld. Akutmottagningarna och primärvården har ett stort ansvar att lotsa drabbade personer vidare till socialtjänst, brottsofferjour, kvinnojour eller annan hjälpinstans.

Rehabilitering och habilitering

Rehabilitering handlar om ett stort område med skiftande insatser. Det kan vara medicinsk rehabilitering efter en skada eller sjukdom som slagit till mitt i livet men det kan också innebära mera begränsade insatser, som att anpassa en arbetsplats i samband med arbetslivsinriktad rehabilitering. Att satsa på rehabilitering och habilitering är god samhällsekonomi och avgörande för en människas möjlighet att komma tillbaka till ett gott liv efter sjukdom eller skada. Rehabiliteringsperspektivet är långsiktigt, oavsett om det gäller somatisk eller psykiatrisk vård. Att upprätta individuella rehabiliteringsplaner måste vara rutin och rätten till rehabilitering ska tryggas på lika villkor för alla patienter.

Kunskapen om rehabiliteringens avgörande positiva betydelse, även för äldre personer, växer hela tiden. Olika typer av tekniska hjälpmedel är ibland en viktig del av rehabiliteringen och habiliteringen

och ska förskrivas efter behov av kompetent personal. Privatekonomin får aldrig vara avgörande för möjligheten att få tillgång till hjälpmedel.

Psykisk ohälsa och sjukdom

Den psykiska ohälsan ökar. Ökningen är störst bland flickor och unga kvinnor men även många pojkar och män är drabbade. Män står för en klar majoritet av alla självmord i Sverige medan kvinnor är den största gruppen som tas om hand i vården för självmordsförsök.

På olika sätt måste regionen motverka detta, både inom sjukvården och i samverkan med andra samhällsaktörer. Kommunerna, främst skolan och socialtjänsten, är viktiga samarbetspartners men regionen måste även samarbeta med arbetslivet. Tidiga insatser inom primärvården ska tillhandahållas så att en god psykisk hälsa kan stärkas hos invånarna.

De som uppsöker vården för akut psykisk ohälsa, exempelvis självmordstankar eller psykostillstånd, ska få omedelbar hjälp eftersom det är livshotande tillstånd.

Personer med psykisk sjukdom skall behandlas med stor respekt. Psykiatrin skall använda sig av de evidensbaserade metoder som finns och det är viktigt att det utvecklas alternativ till psykofarmaka. Dessutom måste öppenvård psykiatrin fortsatt utvecklas. Barn- och ungdomspsykiatrin BUP är särskilt viktig.

Sammanhållen vårdkedja för missbruksvård

Missbruksvården är en del av folkhälsoarbetet, där det förebyggande arbetet ska ligga i fokus. Människor med missbruksproblematik är ofta dubbelt utsatta och lider av dubbeldiagnoser, d.v.s. både missbruk och en psykiatrisk problematik. De som hamnat i missbruk ska få adekvat och snabb hjälp att komma till behandling. För att vården och eftervården ska vara värd namnet måste regionen i samverkan med kommunerna och andra aktörer skapa en vårdkedja som löper från vård till egenvård utan luckor och fallgropar. Då minimeras risken för återfall. Målet ska vara en drogfri återetablering i samhället. Hjälp för alla typer av missbruk ska finnas tillgänglig med välutbildad personal för specifika vårdformer.

Folktandvård

God och jämlik tandvård är på samma sätt som en god och jämlik hälso- och sjukvård viktig för hälsan. Tandläkarbesöken är ofta det som först prioriteras bort när den personliga ekonomin blir sämre. Den allmänna tandvårdsförsäkringen täcker idag bara en liten del av avgifterna för tandvård. Tandhälsan har blivit en klassfråga. Folktandvården ska arbeta för att öka jämlikheten.

Folktandvårdens framgångsrika arbete med barn och ungdomars tandhälsa ska fortsätta. Med stöd av statliga medel har ungdomar fri tandvård upp till 22 års ålder. Åldersgränsen höjs 2019 till 23 år. För att uppmuntra unga vuxna att även därefter fortsätta ta ansvar för sin tandhälsa ska särskilda insatser göras för att de ska sluta avtal om frisktandvård, d.v.s. förebyggande insatser, regelbundna kontroller och behandlingar till fast pris.

Ett annat viktigt område är de äldres munhälsa. Allt för många har inte regelbunden kontakt med tandvården. Folk tandvården ska genomföra uppsökande verksamhet tillsammans med kommunerna.

Folk tandvården skall vara basen för hela tandvårdssystemet. Därför ska tandvårdskliniker finnas kvar på de mindre orter där de finns idag. Personalsatsningar behöver göras för att Folk tandvården vara en attraktiv arbetsplats som klarar att behålla och rekrytera personal i hela länet.

Ett långsiktigt regionalt utvecklingsansvar för hela länet

Region Västernorrland tog den 1 januari 2017 över det regionala utvecklingsansvaret från Länsstyrelsen. Detta görs i samverkan med kommuner, näringsliv, utbildningsanordnare, föreningsliv och andra som är viktiga för länets utveckling. Det långsiktiga regionala utvecklingsansvaret måste genomsyra regionens eget arbete med miljö- och klimatfrågor, kollektivtrafik och transporter, folkhögskolor och andra utbildningsinsatser, kulturen samt även vid planeringen och genomförandet av hälso- och sjukvården. Viktigt är att regionen prioriterar att skapa förutsättningar för utveckling av såväl stora som mindre företag på landsbygden.

Utveckla länets kollektivtrafik och infrastruktur

Kollektivtrafiken ska underlätta att leva och bo i länet, den ska knyta samman länet så att man ex. kan arbetspendla mellan länets kommuner. Kollektivtrafiken måste utvecklas till att bli ett verkligt alternativ vid resande i länet. Utifrån detta behövs förbättrad kapacitet och tillgänglighet samt möjlighet till pendlarparkeringar på strategiska platser i länet. Det är även viktigt att rätt marknadsföring av utbudet sker så att befolkningen inser fördelarna med kollektivtrafik. Vidare måste nya möjligheter skapas så att även de som bor i glesbygd skall kunna ta del av någon form av kollektivtrafik.

Kollektivtrafik är det mest hållbara sättet att resa och måste vara så miljösmart som möjligt. Detta uppnås genom att bibehålla dagens höga användning av biodrivmedel och att fortsatt vidta åtgärder för att minska energiförbrukningen i de fordon som används i länets busstrafik.

Regionen ska inom Kollektivtrafikmyndigheten bidra till att de olika försök som görs inom länets kommuner med kostnadsfria eller minskade avgifter för vissa grupper underlättas. Tillsammans med kommunerna ska möjligheter att ta över trafik i egen regi prövas.

Den transportinfrastruktur som finns i och till och från länet måste förbättras. Regionerna ska verka för att få till dubbelspår på Ostkustbanan Gävle – Sundsvall – Härnösand men också för upprustning av Ådalsbanan sträckan Västeråsby – Långsele så att hela länet får tillgång till bra resmöjligheter och godstransporter med tåg. Genom att rusta upp Ådalsbanan och i samband med detta bygga triangelspår/vändslinga vid Västeråsby sammanlänkas Trondheim i väst med Umeå via Sollefteå och Örnsköldsvik. Regionerna ska verka för att staten tar ansvaret för underhåll av både järnvägar och landsvägar i hela länet så att trafiken fungerar under alla årstider.

En kultur för alla i länet

Kulturen är för alla länets invånare. Därför är det viktigt att de regionala kulturverksamheterna – scenkonst, teater, film, dans, musik, bibliotek, hemslöjd, museer, kulturarv, arkiv – finns i hela länet och utvecklas i nära samarbete med kommuner, föreningsliv, studieförbund och fria aktörer. Möten mellan olika konstformer och mellan tradition och förnyelse ska stödjas. Den regionala kulturen ska både ha verksamhet som väcker lust och är öppen för alla, samt erbjuda stöd och plattformar för fördjupning och högkvalitativ verksamhet. Viktigt är också att belysa vårt samiska kulturarv.

Kultur förenar människor över gränser, ålder och bakgrund. En viktig målsättning är att regionen ska uppmuntra projekt som syftar till att aktivera barn och unga, oavsett ekonomiska eller geografiska förutsättningar. Sådana sociala investeringar bidrar till bättre uppväxtvillkor och en bättre hälsa.

Mer fokus ska läggas på kultur som en nyckel till integration och för fler kulturarbetare med olika ursprung. Kultur och kulturarv är en viktig resurs för regional tillväxt och attraktionskraft. Länets tradition av en mångkulturell mötesplats ska tas tillvara. Regionen ska även specifikt stödja konst och kulturhistoria som är unik för vårt län.

Folkbildning och folkhögskolorna

Folkbildning är ett viktigt redskap för att skapa ett mer jämlikt samhälle. Den bidrar till att stärka demokratin och utveckla den enskilda människan, arbetslivet och samhället. Folkbildningen och folkhögskolorna har en viktig roll i det regionala utvecklingsarbetet, som ska utvecklas.

De tre folkhögskolor som drivs i Region Västernorrlands regi är viktiga för att öka människors möjligheter att få ett arbete men också för att stimulera personlig utveckling och kreativitet. Inte minst gäller detta för unga vuxna som inte lyckats så bra i gymnasieskolan. Regionen ska fortsätta att utveckla våra folkhögskolor och att öka antalet deltagare på de kurser som erbjuds. Folkhögskolorna ska fortsätta utvecklas i regionens regi och vara aktiva parter för demokrati och samhällsutveckling.

Medarbetarperspektivet

Förbättra personalens villkor och arbetsmiljö

Personalen är den viktigaste resursen för verksamheterna och för möjligheten att ge en god vård och ha bra, välfungerande verksamheter. Region Västernorrland är i en nedåtgående spiral med ökade kostnader för stafettpersonal, vårddkörer och utomlänsvård. Det beror både på styrningen och organisationen och på att arbetsbelastningen och arbetsvillkoren för personalen har stora brister. Detta skapar en arbetsmiljö, som innebär mycket höga sjuktal och att regionen fått allt svårare att både behålla och rekrytera fast personal. Det finns en mycket hög andel vakanser som verksamheterna inte lyckats fylla, framför allt bland läkare och sjuksköterskor men även inom andra personalgrupper.

För att regionen ska kunna vända trenden och åter bli en attraktiv arbetsgivare så ska en kraftfull satsning göras inom personalområdet genom att nödvändiga medel satsas på att förbättra personalens arbetsvillkor och arbetsmiljö. Detta innefattar generella satsningar för hela personalstyrkan såsom genomlysning av löner, fullföljande av införandet av kompetenstrappor för fler personalgrupper, förbättrade arbetstidsscheman och fler utbildningstjänster och andra fortbildningsinsatser.

Det möjliggör också att tillsammans med personalen påbörja olika specifika projekt i förbättringsarbetet. Om projekten är lyckade ska de permanentas och spridas till resterande verksamheter. Detta frigör på sikt ytterligare resurser genom att kostnaderna kan minskas för inhyrd stafettpersonal och andra kostnader som följer av sjukskrivningar, vakanser och frånvaro bland personalen. När personalen ges ett större inflytande över arbetstider och schemaläggning och får möjlighet att delta i verksamhets- och kompetensutveckling ökar delaktigheten och arbetstillfredsställelsen.

Under planperioden ska försök med förkortad arbetstid/6 timmars arbetsdag göras på några arbetsplatser. När personalen får bättre förutsättningar att orka och återhämta sig blir arbetsplatsen mer attraktiv för både nuvarande och ny personal.

Personalinflytande

Det är oerhört viktigt att personalen själva och deras fackliga organisationer kan påverka det dagliga arbetet och får vara med och utveckla verksamheten. Därför ska ett nära lokalt ledarskap införas. Cheferna ska finnas nära medarbetarna och ha tillräckliga mandat för att ta nödvändiga beslut. Personalinflytande i en decentraliserad organisation är en nyckelfaktor för att Region Västernorrland ska bli en mera attraktiv arbetsgivare och kunna rekrytera och behålla personal.

Sexuella trakasserier

Inom Region Västernorrland ska det vara nolltolerans mot alla former av sexuella och rasistiska trakasserier och mobbing. Alla chefer inom verksamheterna samt den politiska ledningen har skyldighet att ingripa vid varje signal om övergrepp.

Rekrytering och utbildning

Den viktigaste rekryteringsbasen är de personer som utbildar sig inom de yrken som verksamheten behöver. Det är viktigt att regionen aktivt deltar i gymnasieskolans Vård- och omsorgscollege och i andra insatser för att öka ungdomars intresse för vårdyrken. Sjuksköterskeutbildning behövs på samtliga sjukhusorter och regionen måste aktivt påverka Mittuniversitetet och Umeå Universitet för att säkra detta. Regionen behöver även arbeta för att det ska finnas utbildning till tandläkare och framför allt tandhygienist inom länet. Särskilda insatser behöver också göras för utbildning av biomedicinska analytiker och medicinska sekreterare.

De läkare länet behöver i framtiden måste regionen i stor utsträckning rekrytera genom att i god tid själv utbilda dem med fler AT- och ST-tjänster. Regionen måste hela tiden vara proaktiv för att säkerställa att tillräckligt många utbildningsplatser för läkare finns. Med tre lokalt styrda akutsjukhus i länet skapas också möjligheter att återta den topprankning som sjukhusen tidigare haft för AT- och ST-tjänster. På samma sätt måste regionen vara proaktiv vid utbildandet av specialistsjuksköterskor. Därför ska fler AST-tjänster där sjuksköterskor ska kunna vidareutbilda sig till specialistsjuksköterskor inrättas.

Förutsättningarna för vården och regionens övriga verksamheter förändras ständigt när nya kunskaper, metoder, teknik, läkemedel m.m. utvecklas. Detta visar också hur viktigt det är att personalen har möjlighet att fortlöpande kompetensutveckla och fortbilda sig och att delta i forsknings- och utvecklingsarbete. Det är också en förutsättning för att regionen ska kunna behålla sin personal och vara attraktiv för nya medarbetare.

Processperspektivet

Styrning och ledning

De problem som regionen brottas med idag grundar sig mycket i problem med ledning och styrning. I dagsläget är regionen en toppstyrd men samtidigt fragmentiserad organisation. Cheferna nära verksamheten saknar tillräckliga mandat att styra och därför försvåras samverkan utifrån patientens behov. Det har funnits en "direktörskultur" där höga chefer kunnat bevilja varandra förmåner vilket underminerar motivationen inom och förtroendet för regionen. Detta måste förändras och viktigt är att regelverket om anställdas bisysslor följs i hela organisationen, även på chefsnivå.

Lokala ledningar istället för länskliniksorganisationen

Bestämmanderätten över verksamheterna måste flyttas lägre ner i organisationen. Medarbetarna ska kunna påverka hur verksamheterna drivs och därmed sin egen arbetsituation.

Länskliniksorganisationen ersätts med lokala ledningar, som är ansvariga för sjukhusen och hälsocentralerna och samverkar med varandra. I stället för en marknadsinfluerad styrning (New Public Management, NPM) med mål och uppföljningar på detaljnivå vill vi utveckla en styrning och ledningskultur som bygger på tillit till och dialog med personalen.

Regionens förvaltning

De operativa verksamheterna ska ha ett bra stöd av regionens stödverksamheter. Idag upplever de ofta att administrationen snarast skapar arbete än underlättar. En översyn görs av den administrativa överbyggnaden för att skapa en effektivare och plattare organisation. I denna översyn ska personal och ledning från vård och regional utveckling vara starkt representerad.

Politiken ska styra tjänstemännen, inte tvärtom. Men förvaltningen ska ta fram och öppet redovisa allsidiga beslutsunderlag, även om det går emot politikernas önskemål. De ska alltid visa hur befolkningens rätt till god och jämlik vård och den dagliga verksamheten påverkas.

Den politiska nämndsorganisationen förändras 2019 så att styrningen av all vård som regionen ansvarar för, inklusive de privata vårdcentraler som finansieras via LOV, samlas inom en gemensam Hälso- och sjukvårdsnämnd. Detta skapar förutsättningar för att utveckla samordningen och samverkan. En Nämnd för hållbar utveckling inrättas.

Dialogen regionen – invånarna – personal

Både politikernas och tjänstemännens dialog med länets invånare och personalen måste utvecklas. Det stora engagemang som väckts under de senaste årens diskussioner om vårdens utveckling i länet måste tas tillvara och nya former för dialog utvecklas. En förutsättning för detta är gedigna och breda underlag som lätt kan läsas och kommenteras offentligt. Samtliga källor skall redovisas för att kunna källgranskas.

Införande av Sammanhållna vårdområden

Idag bedrivs vård och omsorg både av regionen och kommunerna. Det ökar risken för att patienter kommer i kläm p.g.a. olika budgetar och dåligt samarbete. Ett arbete inleds för att kommunerna och regionen ska bilda gemensamma organisationer, Sammanhållna vårdområden, där de gemensamt ansvarar för och driver hela vårdkedjan med primärvård, sjukhus, psykiatri, hemsjukvård och omsorgsverksamhet. Det ger en bättre och sammanhållen vård. Det ger också goda förutsättningar att minska kostnader både inom regionen och kommunerna. De Sammanhållna vårdområdena ska utformas så att samverkan inom länet och inom sjukvårdsregionen fungerar väl både för akut och planerad vård. De kan se olika ut beroende på olika förutsättningar, t.ex. att Sundsvalls sjukhus har en högre andel av specialiserad vård med hela länet som upptagningsområde.

Vid utformningen av Sammanhållna vårdområden är det särskilt viktigt att säkra att de olika delarna av vårdkedjan för de multisjuka och äldre fungerar tillsammans på ett enkelt och effektivt sätt utifrån de sjukas behov. Ett annat viktigt område är samverkan för att möta barns och ungdomars särskilda behov, t.ex. särskilda ungdomsmottagningar. Vården ska ha kontinuitet och vara personcentrerad så att patienterna möts som personer och har inflytande över sin egen vård och omsorg. Genom att de olika personalgrupperna och delarna av vårdkedjan samverkar i samma organisation kan de idag alltför många vårdskadorna minskas.

Sollefteå och Kramfors kommuner har föreslagit att ett sammanhållet vårdområde byggs upp runt Sollefteå sjukhus samtidigt som de verksamheter som avvecklats på Sollefteå sjukhus återinrättas. Detta skapar goda förutsättningar för att inleda arbetet med att införa ett Sammanhållet vårdområde i detta område.

Miljöpåverkan

Regionen måste vara en föregångare i länets miljöarbete på flera plan. Ett hållbarhetstänk måste genomsyra alla regionens verksamheter och miljömässig hänsyn måste tas vid upphandlingar m.m. Utifrån detta ska regionen verka för att i möjligaste mån använda sig av lokalt producerade varor, ex. vid mathållning, och att resor som företas av regionens medarbetare främst ske med hållbara transportmedel. Genom tillgång till basal vård, inklusive basal akutsjukvård, i hela länet kan behovet av resor minskas.

Ekonomiperspektivet

En ekonomi i balans för att säkerställa regionens verksamhet

För att Region Västernorrland på sikt ska kunna nå en ekonomi i balans så måste organisationen börja arbeta med verksamhet och ekonomi på ett nytt sätt. Utgångspunkten är att ge länets invånare tillgång till den vård och annan verksamhet som vi har behov av och som regionen enligt gällande lagstiftning ansvarar för. En effektiv organisation med fungerande ledning, styrning och kompetensförsörjning är en nödvändig förutsättning för att skapa en långsiktigt hållbar ekonomi.

Försöken att minska kostnader genom att avveckla viktiga verksamheter har endast medfört att kostnader flyttats, vården blivit sämre och personal slutat. Nu måste regionen i stället fokusera på att utveckla vården och personalens arbetsmiljö. Då kan kostnaderna minskas för t.ex. stafettpersonal och köp från privata företag och andra län som i dagsläget orsakas av brist på vårdplatser och vårdköer. Det är enda sättet att driva verksamheten på ett ansvarsfullt sätt.

Regionen ska därför nu förändra ledningen och styrningen genom att börja arbetet med att riva upp länsklinikerna och införa lokalt ledarskap. Då möjliggör vi för personalen att vara delaktig i lösningar för att få bättre fungerande verksamheter och framför allt bättre arbetsmiljö för personalen. Detta måste kombineras med kraftiga satsningar på personalen, som gör regionen till en arbetsgivare som kan attrahera och behålla egen personal. En första åtgärd är etablerandet av ett Sammanhållet vårdområde i Ådalen med Sollefteå akutsjukhus som en basresurs.

Primärvården behöver mer resurser för att stärka upp den och möjliggöra rekrytering av nödvändig personal. Detta försvåras av den gällande Lagen om valfrihetssystem som gör att pengar måste slussas via ersättningar enligt avtal i stället för via anslag. Regionens ska tillsammans med personalen söka lösningar på detta så att öppenvårdsinsatser i samverkan med kommunerna kan stärkas.

Genom den ovanför klarlagda inriktningen ges regionens olika verksamheter bättre förutsättningar att klara sin verksamhet inom ramen för sina budgetar och med en oförändrad skattenivå.